

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України

з питань освіти, науки та інновацій

05 квітня 2023 року

Веде засідання Голова Комітету БАБАК С.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, доброго дня, розпочинаємо засідання Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій. Сьогодні в порядку денному сім питань.

Перше. Щодо Доповіді Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти про якість вищої освіти в Україні, її відповідність завданням сталого інноваційного розвитку суспільства у 2022 році.

Друге. Про внесення до порівняльної таблиці проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення якості вищої освіти (реєстраційний номер 8095) (повторне друге читання) додаткових пропозицій і поправок народних депутатів України – членів Комітету.

Третє. Про проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення якості вищої освіти.

Четверте. Про проведення слухань в Комітеті Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій на тему: “Освітні втрати й освітні розриви на рівні загальної середньої освіти: вимірювання та механізми подолання”.

П'яте. Про внесення змін до Рішення Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій до протоколу № 90 від 15.12.2021 та визначення складу претендентів на отримання іменних стипендій Верховної Ради України для молодих учених - докторів наук за 2023 рік.

Шосте. Про проведення слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій на тему: “Відновлення освіти на деокупованих територіях”.

І сьоме – "Різне".

Шановні колеги народні депутати члени комітету, чи є у вас зауваження, пропозиції до порядку денного? Якщо ні, то прошу проголосувати за порядок денний. Хто – за?

ГРИЩУК Р.В. Грищук – за.

КОЛЕБОШИН С.В. Колебошин – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, одноголосно, рішення прийнято.

Переходимо до першого питання порядку денного щодо Доповіді Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти про якість вищої освіти в Україні, її відповідність завданням сталого інноваційного розвитку суспільства у 2022 році. Доповідачем є Андрій Петрович Бутенко – Голова Національного агентства. Андрію Петровичу, будь ласка, вам слово, 15 хвилин, я думаю, буде достатньо.

БУТЕНКО А.П. Дякую, Сергій Віталійович! Доброго дня, колеги! Я, з вашого дозволу, буду тримати ... *(нерозбірливо)*, щоб дозволити викласти всі базові речі. Ми тут сьогодні командою, голова і заступники, ми готові відповісти на всі питання, які виникнуть внаслідок доповіді. Шановні пані та панове, дякую вам за таку можливість, бути сьогодні з вами, виступити сьогодні перед комітетом. Дякуємо за постійну підтримку комітету Національного агентства, і за щирі підтримку, і опікування якості вищої освіти в Україні.

Згідно частини другої статті 18 Закону України "Про вищу освіту" Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти щороку готує та оприлюднює доповідь про якість вищої освіти в Україні, її відповідність завданням сталого інноваційного розвитку суспільства і звіт про власну діяльність. Сьогодні ми вам представимо деякі дані з підготовленого нами звіту. Всі матеріали в повному обсягу передані в секретаріат і будуть надані народним депутатам для використання в роботі.

Колеги, провідна роль вищої освіти в досягненні глобальних цілей сталого розвитку (якщо можна, попередній слайд) ухвалено на саміті Організації Об'єднаних Націй, закріплено в низці міжнародних документів, і в тому числі документів, які регулюють європейський простір вищої освіти. Тож для досягнення цих цілей закріплено також в українській Стратегії розвитку вищої освіти на 2022-2032 роки.

Внутрішні та зовнішні системи забезпечення якості вищої освіти є ключовими в досягненні цих цілей. Тож наш звіт побудований через призму

можливості виконання цих завдань системою вищої освіти України. (Можна наступний слайд, колеги?). Аналізуючи цей, непростий для України і української освіти рік, ми в нашому документі відобразили ключові кількісні показники для розуміння стану або, так би мовити, карти вищої освіти в Україні. За даними ЄДЕБО, які ви зараз бачите на слайді (вибачте, можна попередній слайд?), за даними ЄДЕБО, у нас зараз зареєстровано 736 закладів вищої освіти, з них державної форми власності – 439, комунальної – 49 і 248 – приватної форми власності. Відсоткове відображення ви можете побачити зараз на екрані.

Розподіл цих закладів за регіонами (наступний слайд, колеги) ви бачите зараз на слайді. В порівнянні з минулим роком: синеньким – це 2023 рік, вибачте, 2021 рік, більш червоним кольором – це 2022 рік, - ми бачимо падіння майже в усіх регіонах. Це падіння не є глобальним, воно викликане об'єднанням закладів вищої освіти і переформатуванням деяких фахових коледжів у своїй діяльності, що змінило їх статус. Вони стали з закладів вищої освіти виключно фаховими закладами освіти. (Наступний слайд, будь ласка.).

Традиційно виразними ми маємо п'ять лідерів в Україні таких міст, університетських міст – це Київ, Одеса, Дніпро, Львів, Харків, дані ви бачите в себе на екрані. (Наступний слайд, будь ласка.).

Станом на 1 січня 23-го року в Україні нараховується 1 мільйон 77 тисяч 685 тисяч здобувачів освіти. Дані не є достеменно точними, оскільки, на жаль, заклади вищої освіти досить неуважні в оформленні здобувачів третього рівня, а саме аспірантів, тож реальна цифра дещо вища. Як ми можемо спостерігати на слайді, 63 відсотки здобувачів навчаються за кошти фізичних осіб і 37 – за кошти державного чи місцевого бюджетів. (Наступний слайд.).

Вартий уваги той факт, що, (ви бачите на слайді) 250 тисяч здобувачів у нас навчаються на заочній формі навчання. Це важливий момент, оскільки саме заочна форма навчання дозволяє долучитися до вищої освіти здобувачам, що працюють, не мають можливість full-time перебувати в закладі вищої освіти, але Україна підтримує тренд, загальносвітовий тренд освіти дорослих, не відкидаючи цих здобувачів вищої освіти.

Прошу звернути увагу на розподілення фінансування освіти за формами навчання, що зображено на слайді. Синій колір – це фінансування за кошти

фізичних осіб, жовтий колір – за кошти держави чи місцевого самоврядування. Зверніть увагу на різницю, що якщо ми говоримо про бакалавратуру, то різниця не така велика – 75 тисяч в сторону приватного капіталу є збільшення, а якщо ми говоримо про заочну форму навчання, то приватний капітал переважає на 211 тисяч здобувачів. (Наступний слайд, будь ласка.).

Надскладним викликом для системи вищої освіти в цьому році була вступна кампанія. Ми знаємо, що Міністерство освіти мало окремий звіт з цього приводу, не хочемо його повторювати, тому ми відобразили чотири головних регіони, де відбулося найбільше падіння абітурієнтів в порівнянні з минулим роком. На слайді відображена кількість заяв, не живих осіб, а заяв, які вони подали у той чи інший регіон України. Цілком очевидним є падіння в регіонах, де на початку літа тривали ще гострі бойові дії або були більш активні повітряні атаки ворога.

Колеги, найбільш відчутним ударом для нас залишається падіння набору іноземних громадян на навчання в Україні. Для порівняння в 21-му році до нас на закінчення вступної кампанії вступили 20 тисяч 245 іноземців, то у 2022 році лише 6 тисяч 695 іноземних громадян. Тобто це дуже відчутне падіння і це відчутні організаційні втрати, і поточні втрати для наших закладів вищої освіти, і системи в цілому. (Наступний слайд, будь ласка.).

Як же виглядає наш науковий потенціал? Станом на 1 січня в університетах працює 119 тисяч 533 науково-педагогічних працівників, з них 71 тисяча 720 жінок, 47 тисяч 813 чоловіків. Заслуговує уваги той показник, що 60 відсотків українських науково-педагогічних працівників, що працюють в університетах, мають наукові ступені – доктора, кандидата наук чи доктора філософії. Тут кожен може оцінити сам, чи аж 60 чи лише 60. Тобто вирішить, будь ласка, для себе чи це достатньо. Розподіл категорій за станами відображено на слайді. Ви можете помітити, що у чоловіків переважають доктори наук, порівняно з жінками, і так само жінок без наукового ступеня у нас трішки більше ніж чоловіків. (Наступний слайд, будь ласка.). Як виглядає наша освітня пропозиція в університеті, що вони пропонують здобувачам? На початок цього року, ми маємо зареєстровані в базі ЄДЕБО 35 тисяч 633 освітні програми. Я б хотів звернути увагу, що зважаючи на таку ніби величезну кількість освітніх програм, якщо ми її порівняємо в середньому, як то кажуть, по країні на кількість здобувачів вищої освіти, то

виходить, що на кожну освітню програму, яку пропонує заклад вищої освіти, припадає лише 30 здобувачів, лише 30 здобувачів. Очевидним стає те, що це є незбалансована система, яка потребує якоїсь реакції з боку суспільства, з боку держави і ми розуміємо, що це є велике завдання для Міністерства освіти і для комітету, і для національного агентства, і для громадянського суспільства в цілому. Тому що цілком очевидно, що гарна, якісна, бакалаврська програма, як правило, має вимірювати своїх здобувачів сотнями, а не десятками. (Наступний слайд, будь ласка.).

Окремим питанням, що досліджувалося нами цього року, є переміщення закладу освіти. На слайді ми проставили заклади системи управління Міністерства освіти і науки, і хочемо відзначити, що от цей перерахунок ми маємо понад 41 тисячу здобувачів, що змушені були цього року навчатися не в своїх рідних університетах, ні в своїх рідних стінах і це лише заклади підпорядкування МОН. Ми ще маємо переміщені заклади системи Міністерства охорони здоров'я і заклади, скажемо так, воєнізованих наших відомств, ми їх навмисно тут не відображаємо. Це виклик ще один для нас на 23-й рік, тому що рятуння ситуації, переміщення цих закладів – це був перший етап. Нам потрібно мати державну програму, бачення, яким чином ми реагуємо, яким чином ми будемо допомагати цим закладам повернутися в рідні стіни, оптимізувати процеси чи навпаки надати їм фінансову підтримку. Тобто тут є так само велике питання до налагодження системи відновлення і потенціалу цих закладів. (Наступний слайд.). Декілька слів ми б хотіли присвятити і діяльності національного агентства в 22-му році. Для нас міжнародна діяльність національного агентства завжди була надважливим напрямком, але на початку цього року вона набула стратегічного значення. На початку березня національне агентство зробило низку публічних звернень до агентств із забезпечення якості вищої освіти Європи і світу із закликом припинити співробітництво з державою-агресором. Почалась наша інтенсивна персональна переписка з членами та лідерами провідних агентств світу. Була інтенсифікована робота спеціальних наших каналів в твіттері, лінкедін, орієнтованих на міжнародних колег, де ми повідомляли про реальну ситуацію в країні і готували щотижневий дайджест для освітян Європи і світу. Як наслідок уже 10 березня було прийнято рішення про

призупинення прав агентств з росії у міжнародному об'єднанні ENQA. І UK прийняло рішення про призупинення членства 14 інституцій, лідери яких підтримали агресію стосовно України. Офіційна заява INQAАНЕ, що засудила дії росії на території України буде дещо пізніше. І 23-24 вересня російські агентства були повністю виключені із CEENQA. За кожним із цих нібито простих статистичних зараз даних стоїть надзвичайно велика робота. Члени агентства, керівництво агентства їздили на зустрічі, переконували дискутували і інколи це було відверто не просто. Ми не беремо на себе перемогу в цьому рішенні, це боролась вся Україна, але ми намагалися максимально брати участь в цьому і вважаємо, що спільними зусиллями нам це вдалося. Входження України до єдиного європейського освітнього простору є пріоритетним завданням для України і для агентства в тому числі. Агентство має повноправне членство в найвпливовіших міжнародних об'єднаннях – це INQAАНЕ, CEENQA, INAI, асоційоване членство в ENQA. В жовтні 2022 року Національне агентство стало членом нового для себе об'єднання глобальної мережі академічної доброчесності. Продовжуємо роботу над набуттям членства в WFME, про що ми вже говорили з комітетом. (Наступний слайд, будь ласка.).

В 2022 році нами було підписано низка меморандумів з провідними агентствами світу, деякі з них це продовження меморандумів, деякі нові. Найбільше – це Великобританія QAA, ZeVA в Німеччині, румунським агентством, іншими агентствами, які ви можете побачити на слайді. Ми продовжуємо роботу, в якій залучаємо українські університети стосовно відкриття практик, прозорості, доброчесності, обміну досвідом. Це програма міжнародних обмінів: OPTIMA, Academic UA, SimS, SMART-PL і інші. Важливою була співпраця Національного агентства, Міністерства освіти і Комітету Верховної Ради з питань освіти, науки і інновацій стосовно проведення міжнародного форуму, яке організувало агентство, але ми дякуємо і міністерству, і комітету за його підтримку. Це міжнародний форум з якості, який був проведений в травні цього року на базі України. Дякую, Сергію Віталійовичу особисто, який брав в ньому участь. В ньому взяли участь 50 іноземних агентств. У ньому взяли участь 26 країн світу. Вони ратифікували напрацьований спільно з народними депутатами і працівниками міністерства наш спільний план

забезпечення якості вищої освіти для України. Ми намагаємося його, колеги, дотримуватися до цього часу. Сподіваємося, що зможемо через пів року звітувати про його виконання. (Наступний слайд, будь ласка.).

Декілька інформативних слайдів про нашу роботу в частині акредитації освітніх програм. В зв'язку з військовим станом наші пріоритети значно змінилися в цьому році. Ми посилили нашу консультативну роботу, яка і так була достатньо великою. На цьому слайді ми згадуємо про 735 офіційних звернень щодо допомоги в налагодженні внутрішньої системи забезпечення якості. Ми їх розглянули в круговій діаграмі як ми реагували, чи видаляли програми, допомагаючи закладам зняти непотрібні їм програми зекономити кошти, чи інші дії. В 2022 році до нас було 876 офіційних звернень про наміри акредитуватися. В цілому до нас було подано 3 тисячі 60 справ про акредитацію. Частина з них вже розглянута в цьому році. (Наступний слайд.).

Рішення по акредитаціям в цьому році є нетиповим через те, що на початку року Кабінет Міністрів за поданням Національного агентства, підтримки Міністерства і Комітету знову ж таки підтримали проект Постанови 295, згідно якої заклад самостійно в умовах війни може визначитися, чи потрібна йому акредитація і може звернутись до національного агентства відстрочити акредитацію, пройшовши її в спрощеному режимі безкоштовно, але з перевіркою базових даних. Цією послугою, скажемо так, чи можливістю скористувалися 852 освітні програми, за повною процедурою розглянуто 902 справи. Ви бачите результати розгляду на діаграмі. (Наступний слайд, будь ласка.).

Завдяки спільній співпраці всіх зацікавлених сторін, знову ж таки вибачте за повторення, Міністерства освіти, Комітету Верховної Ради, в цьому році запрацювала наша система, яку ми називаємо NAQA.Svr. Це електронна система супроводу захисту докторів філософії. Це було непросто, в цьому кабінеті, от саме в цьому залі було багато зламано копій на її налагодження, але це прозора система захисту дисертацій докторів філософії. Вона є публічна для громадськості і для всіх зацікавлених осіб, в ній відображені усі дії стосовно кожного захисту, який зараз відбувається, і це є публічно для всіх. Система адмініструється національним агентством, але нею користується як національне агентство, так і університети, так і Міністерство освіти в прийнятті своїх рішень.

За минулий рік у нас внесено 1 тисячу 499 записів у систему, не вистачило одного для ювілейного, із них 883 про створення разових спеціальних рад і 541 про захист дисертацій. (Наступний слайд.).

Колеги, я тут трошки скорочуся, тому що про цю роботу ви знаєте більше, чим ми. Це наша законотворчість, наші пропозиції до змін до законів, до постанов Кабінету Міністрів. Найвагоміша серед яких .... вони всі вагомі, серед них немає невагомих, це, звичайно, я вже згадував, Постанова КМУ 295, це проект Закону про академічну доброчесність, який ми сподіваємося буде підтриманий комітетом, і проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення якості вищої освіти, який розглядається комітетом, до речі, сьогодні. Просимо вас його підтримати, шановні колеги. На жаль, не всі наші проекти були підтримані, особливо ті, що стосуються відомства Кабінету Міністрів. Сподіваємося, що після згаданого щойно законопроекту у нас буде новий шанс підготувати більш якісні проекти і вони будуть підтримані. (Наступний слайд.).

І ще раз наступний слайд. Колеги, виходячи з того, що я зараз озвучив, ми маємо перед собою низку завдань, які ми головні з них відобразили на слайді, дещо їх більше в нашому річному звіті. Ми будемо подальше здійснювати консультативний моніторинг для сприяння ефективної реалізації процесів із процедур внутрішнього забезпечення якості вищої освіти закладів освіти. Це наша така місійна роль, це не перевірка, а це допомога, закладам будувати внутрішні системи. Є завдання з вдосконалення процесів акредитації освітніх програм, коригування критеріїв освітніх програм, відповідно до стандартів рекомендацій. Ми бачимо ті недоліки, які зараз очевидні, є в системі акредитації і готові їх виправляти протягом цього року.

Необхідна розробка та імплементація моделі інституційної акредитації – це вже назріло в Україні. Розбудова мережі незалежних установ оцінювання, необхідним є подальше проведення моніторингової діяльності систем забезпечення закладів освіти, як систем, а не в межах лише освітніх програм. І інші, інші завдання, які ви зможете прочитати у запропонованому звіті.

Дякую, колеги. Наша команда готова відповісти на будь-які ваші запитання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Андрію Петровичу. Да, динамічно, але по суті і дуже змістовно.

Андрій Петрович, у мене є, ну я, на жаль, пропустив перші пару хвилин, але в мене є одне питання. Я бачив презентації, що одна з освітніх програм, одна-єдина, була відмова по акредитації. А можна дізнатися, чому одна і хто цей щастливчик?

ЄРЕМЕНКО О.В. Шановний Сергію Віталійовичу, шановні колеги – це освітня програма, яка була розглянута ще до війни. Черкаський національний університет, освітня програма "Медицина". Яка по суті мала лише один рік свого функціонування, вона нічого не показала і вона не могла довести, чи є обладнання, чи є кадри і чи власне отримали у відповідній компетентності здобувачі освіти. Решта слабких програм умовно за постановою, не пішли на цей ... *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, я пам'ятаю, ми проговорювали цю ідею щодо умовних акредитацій під час воєнного стану. Але, колеги, скажіть мені відверто, що ми будемо робити далі, коли через рік ці умовні акредитації знову будуть претендувати на відмову або знову на умовну акредитацію?

БУТЕНКО А.П. Дякую, Сергій Віталійович, це найважливіше питання, яке постає перед Національним агентством і тому ... *(нерозбірливо)* завдань, ми говоримо про розширення мережі незалежних агентств. Тому що ви знаєте, що коли ми проектували свою діяльність, розмова йшла десь приблизно про тисячу акредитацій в рік, ми зараз маємо понад три тисячі акредитацій в рік. З поверненням цієї тисячі, яка вже накопилася, ми на наступний рік прогнозуємо близько п'ять тисяч акредитацій у рік, що є абсолютно нереальним при таких потужностях та й не є реальним для якісної оцінки, тому що ми не хочемо перетворити акредитацію освітніх програм у конвеєр, який вже був у країні. Це потрібна скрупульозна робота. Ми свідомі, наша команда, того, що навіть ті об'єми, які ми пропускаємо зараз, не дозволяють нам робити глибинний якісний аналіз. Ми намагаємося, але відсоток браку достатньо великий. Тому наша думка все-таки повертатися до діалогу, пошуку компромісних рішень і запуску незалежних агентств, які зможуть розвантажити систему.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чим вам Комітет може в цьому допомогти?

БУТЕНКО А.П. Прийняти правки до закону, який буде в другому питанні сьогоднішньому, і долучитися до робочої групи із розробки, вибачте, не депутатський, як то кажуть, рівень, але піднормативних документів, тому що питання незалежних агентств є важливим ... балансу між реальністю перевірки і недопущення ефективних перевірок. Якщо не буде законодавцем передбачено і нормативними актами системи запобіжників, стримувань неякісної гіпотетичної роботи незалежних агентств, ми можемо втратити планку якості, це негативно вплине на систему. Тому підтримкою законопроекту і долученням до розробки нової системи і діалогу навколо цього.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Андрію Петровичу, я сподіваюся, що члени комітету зараз підтримають ті зміни в законодавство, які ми всі разом напрацювали.

У мене є пропозиція, зробіть, будь ласка, напевно, ініціюйте створення робочої групи, щоб ми з Міністерством освіти долучилися до цієї роботи, бо це справді важливе питання. Ми про нього вже декілька років говоримо, але з об'єктивних і деяких суб'єктивних причин воно не дуже рухалось, давайте зараз якраз, я думаю, це можливість для нас його порухати дуже ефективно.

БУТЕНКО А.П. Дякую вам, Сергію Віталійовичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І ще одне, зі свого боку хотів би про це сказати. Мені завжди подобається останній слайд, як правило, в таких презентаціях, який говорить про те, які наступні кроки ми плануємо зробити. Але в парламенту, окрім прямої функції змін до законодавства або формування нового законодавства, є ще одна – це вивчення практики імплементації законів, які ми самі приймаємо. Я би хотів, щоб ми всі разом запланували собі на найближче майбутнє і подивилися на деякі практики роботи національного агентства для того, щоб більш якісно, якщо буде потрібно, змінювати точково законодавство про забезпечення якості освіти. Наприклад, що стосується разових спеціалізованих рад. Буде певний зараз у вас, певний етап вже пройшов, так, добре, що він розпочався, я дуже радий, що цей болючий процес, який ми проходили, коли формували цю ідеологію і філософію – він нарешті пройшов усі етапи і зараз запущений. Хотілося б подивитися, наскільки ефективно він працює, тому я би запропонував з вами запланувати на якийсь момент часу зробити

контрольним питанням і подивитися, як працює система, що в ній потрібно виправити, якщо потрібно виправити. Або всім подякуємо, якщо вона працює ефективно, і собі теж. Тому давайте спробуємо запланувати на майбутнє.

БУТЕНКО А.П. Колеги, система забезпечення якості, вона має таку філософію: якщо якість – це безперервний процес постійного самовдосконалення і вдосконалення об'єктів, які ми досліджуємо. Тому нема меж досконалості, ми будемо вдячні за підказки і можливість виправити. І стати... щоб системи, якими опікується Нацагентство на даний момент, стали ще кращі. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Чи є в когось з народних депутатів або з присутніх? Є питання, да. Давайте почнемо з тих, хто в залі.

Роман Павлович, будь ласка. Юлія Миколаївна, ваш наступний.

ГРИЦУК Р.П. Да, Андрій Петрович, дякую за презентацію. Слухав дуже уважно, це дійсно велика робота Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Одна цифра, яка мене дуже ризонула, ви на неї звернули увагу. Це 30 студентів у середньому на освітню програму. Я правильно зрозумів? Тобто на весь бакалаврат з першого по четвертий курс цієї освітньої програми в середньому 30 людей. Чи не так?

БУТЕНКО А.П. Трошки не так, не на бакалаврат. Це загальна кількість освітніх програм усіх рівнів на загальну кількість осіб здобувачів. Бакалаврат ... .

ГРИЦУК Р.П. Тобто в середньому?

БУТЕНКО А.П. У середньому, тому що є маленькі програми докторів філософії, де очевидно, не було такої великої кількості. Але ми розуміємо, що докторів філософії зовсім мало в країні навчається.

Тому ми сказали, як то кажуть, середню температуру по палаті, пробачте. Це неінформативно, але для уявлення загальної картини по країні це дає враження.

ГРИЦУК Р.П. Просто це катастрофа. Про яку якість ми можемо говорити, якщо умовно навіть на тій же бакалаврській програмі нехай не 30, а 50 всього

здобувачів? А якщо це медична програма, то це взагалі катастрофа. Нам з цим реально потрібно щось робити, бо ні про яку якість в такі маленькі програми ...

БУТЕНКО А.П. Законодавчих обмежень, пане Романе, не маємо, ми маємо зараз програми, де маємо лише там менше десятка здобувачів освіти. Ми, як то кажуть, імперативно розуміємо проблему, але для прийняття якихось жорстких рішень, потрібно вже більш чітке формулювання закону так чи ні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Андрій Петрович, а можна попросити зробити більш детальний аналіз в розрізі рівнів освіти?

БУТЕНКО А.П. Він є у звіті, це ж короткий огляд.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже хотілося подивитися. А чи там ще, чи можна буде там побачити, фінансується це з державного бюджету чи фінансується це фізичними особами? Можна спробувати такий зробити аналіз, тому що для нас це справді важливо. Дякую.

Колеги, Юлія Миколаївна піднімала руку. Будь ласка, Юлія Миколаївна.

ГРИШИНА Ю.М. Колеги, я всіх вітаю, шановні народні депутати, пане міністре, вітаю команду Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, дякую за презентацію. Я хочу від себе сказати, що Нацагентство під час війни на жодний день не припинило свою роботу, як би це не було складно, і я вам за це дякую. І, дійсно, зараз ми говоримо, заслуховуємо доповідь про якість вищої освіти, ми говоримо про якість вищої освіти за рік війни.

На що я хотіла б звернути увагу, один, можливо, там два моменти в поєднанні. Ви привели статистику щодо переліку переміщених закладів вищої освіти. Під час війни кількість переміщених університетів збільшилася майже в два рази і, на жаль, до цих пір ми не мали від Міністерства освіти якусь, скажімо так, зрозумілу програму підтримки переміщених університетів. Вони у нас з'явилися ще з часів 2014 року і зараз за цей рік їх кількість значно збільшилася. Тобто це університети, які перемістилися в інші міста і, звичайно, вони там потребують, там є цілий комплекс проблем. І я хочу звернутися до Оксена Васильовича, щоб він звернув увагу на це питання, ми готові долучатися до цієї

роботи. Нам, дійсно, потрібно розробити бачення держави щодо підтримки переміщених університетів, оскільки нам потрібно розуміти що з цим всім робити. Це перше. І друге. В нас є велика кількість університетів, які знаходяться, наприклад, в Харкові і в Миколаєві, які або пошкоджені повністю, або зруйновані частково. І це такі самі, фактично в них такий самий комплекс проблем, як у переміщених, і вони відрізняються тільки тим, що вони не перемістилися в інші міста, тобто вони продовжують свою роботу, навчальний процес в Харкові, в Миколаєві і в інших містах, але статус в них такий самий. В них пошкоджена інфраструктура, вони не мають можливості проводити офлайн навчальний процес, і щодо якості освіти там великі проблеми.

І, звичайно, нам в дуже швидкому режимі, я вважаю, потрібно разом з Міністерством освіти розробити так само програму, не програму – бачення, що нам робити, яким нам чином підтримувати ці університети, що в принципі з цим робити далі, як підтримувати якість вищої освіти, оскільки в нас 2 роки ковіду, рік війни, і там є студенти, які навчаються вже на третьому курсі – і жодного разу не були в аудиторії, і не мають, такі самі ситуації в Києві, наприклад, але і перспективи зайти в цю аудиторію вони не мають, і не мають бачення держави щодо того, а що буде далі, наприклад в наступному навчальному році.

Тому, Оксене Васильовичу, я звертаюсь до вас, прошу звернути увагу, це, дійсно, проблеми, які нам потрібно разом вирішувати, разом з НАЗЯВО, з народними депутатами, тому що ця проблема, дійсно, потребує напрацювання бачення держави, що з цим робити.

І питання у мене до Андрія Петровича. Андрію Петровичу, що ви можете сказати з приводу, як оцінити ті втрати, які система вищої освіти понесла за час війни? Тому що ми багато говорили саме про ці питання щодо шкільної освіти. Що ви можете сказати з цього приводу по вищій освіті?

БУТЕНКО А.П. Дякую, Юлія Миколаївна. Перш за все, від нашої команди хочу вам особисто подякувати за постійну співпрацю з Національним агентством. Ви постійно в усіх процесах, якими займається Національне агентство.

Стосовно втрат. Колеги, це надзвичайно складне питання, відповісти на нього коротко нам буде складно. Варто продовжувати діалог, який почався декілька місяців, по суті, місяць тому, стосовно вимірюваності втрат: що ми

називаємо втратами, що ми називаємо пробілами, що ми називаємо розривами. Тобто визначитися чітко термінологічно і змістовно, що нам болить зараз, що ми міряємо. Якщо ми говоримо в розрізі завдань Національного агентства, то у нас зараз складно вимірюванню в тому що, як уже відзначив Сергій Віталійович, 50 відсотків програм, які пішли плановано сказали, що вони постраждали від війни ми, надали їм таке право на законодавчому рівні і ми їх, по суті, перевіряли лише на мінімальне дотримання вимог. З тих справ, які у нас йдуть на повний розгляд статистика стабільна, що приблизно дві треті відповідають базовим вимогам законодавства і забезпечують необхідний рівень, третина потребує перерви. Вибачте, не перерви, а потребує вдосконалень якихось. Але, колеги, це лише 50 відсотків перевірених і тому нам дуже важко в цифровому якомусь відсотковому відображенні про це сказати. Звичайно тут розриви можуть бути, не можуть бути, а є не лише матеріальні, про які вже всі знають, це психологічні розриви.

У мене, вибачте, я наведу приклад, власний, у мене донька третьокурсниця вона не була в аудиторії ні разу. Вона два роки була дистанційно через COVID, третій рік вона дистанційно через війну. Я не беру до уваги одного чи двох там формальних візитів в університет, і це один з кращих університетів країни, і таких дітей у нас уже сотні тисяч. Це втрати, це освітні втрати. А чи втрати те, що у нас частина викладачів закордоном і ми не розуміємо чи вони повернуться, і це мова зараз не про схід, а в тому числі і про захід країни.

Колеги, це потребує окремих дискусій і визначення перш за все, що ми міряємо і як ми міряємо, і тоді говорити предметно, з вашого. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Андрій Петрович. Іван Григорович, будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович, шановні колеги! У мене невеличке практичне побажання, не знаю наскільки воно буде умисним. Але в цих умовах ключові фігури дві: ректор і міністр. Це люди, навколо яких оце все, що ми зараз говоримо і не тільки це крутиться, чи ми матеріальну базу, чи переміщення, чи втрати, все є дві ключові фігури: ректор і міністр. І виклик найбільший – членство в Євросоюзі. Війна закінчиться, перемога буде. Цивілізований світ переможе це исчадие ада. Динаміка Президента і його команди, ви бачите, прискорений вступ в Євросоюз. Ми ким вступимо в Євросоюз в цьому відношенні?

Риторичне питання. Якість освіти. Звичайно, порівняти нашу якість освіти, тим паче, в умовах таких як і зараз якість середнього вузу Європи ... . Теж це риторичне питання. Практична порада така. Друзі, ми зробили все можливе на законодавчому рівні, щоб віра в те, що в нас є майбутнє була міцною, у нас бронь від студента, від учня профтехучилища до професора молодого. Це наша, як кажуть, мінімальна була норма, ми її виконали. Максимальну норму, забезпечити те саме фінансування, яке б нам хотілося, не буде і близько, і після війни п'ять років ще не буде. Так от у нас заборонено зараз виїзд усім, депутату сільської ради заборонено виїзд, і це правильно. Ректору не заборонено. Ректору не заборонено їхати до побратимів, їхати в посольство, їхати до діаспори, у них купи зв'язків з університетами світу, і везти матеріальну базу, везти матеріальну базу, поки ми на слуху, поки в нас біда. Це величезна гуманітарна місія, на яку відгукнуться. Показувати цю всю руїну, показувати зруйновані гуртожитки, показувати нещасних студентів, які хочуть навчатися, а можливості немає, і везти матеріальну базу. Без матеріальної бази якості освіти не буде. Без обладнання, без лабораторій – не буде, не буде. Де ми його візьмемо після війни? Зараз іде потоком допомога, після війни вона зсякне, у нас безперервно не можуть це все робити. Ви розумієте, в кожного свої проблеми. Тому, якщо на нашому рівні, Сергій Віталійович, треба якась допомога, але ректорів зараз треба збирати і відправляти, відправляти, бо потім після війни вони прийдуть з протягнутою рукою, а в нас немає нічого, у нас країна вдів, сиріт і інвалідів буде після війни, їх треба захисти, їм треба буде допомогти в першу чергу, соціально захистити людей, які нещасні, які втратять все. Скільки без житла? А освіту продовжувати треба однозначно і ми на цьому не зупинимося, інакше прийти суб'єктом чи об'єктом в Євросоюз? Суб'єктом прийти рівноцінним.

Інтелектуальний потенціал нації величезний і повернути треба ті 5 мільйонів, які вже осіли за кордоном, їх треба повернути на рідну Батьківщину. Тому коротенька така практична порада, не знаю, наскільки вона уместная, може, я не правий, ректорам їхати за кордон, їхати до побратимів, в посольства, до діаспор і просити допомогти відновити матеріальну базу, чи постраждав вуз, чи не постраждав – всі постраждали, всі, у всіх матеріальна база жахлива. Вибачаюся, може, щось не так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іван Григорович.

Я думав, що деякі ректори цим вже рік займаються, бо знаю таких, які в перший день виїхали і досі не повернулися. Сподіваюся, що за матеріальною базою. Сподіваюся, що шукають і привезуть нам. Але якщо без жартів, то ви абсолютно правильно говорите, Іван Григорович. Я сподіваюся, що Міністерство освіти і пан Оксен візьмуть це на контроль і займуться цією роботою.

Шановні колеги, чи є ще запитання в когось до національного агентства? Якщо немає, шановні колеги, то є пропозиція подякувати національному агентству в усьому його складі за ту роботу, яку титанічну ви робили протягом останнього року, з першого дня цього повномасштабного вторгнення. Ми завжди були з вами на контакті з перших днів і тому розуміємо це як ніхто інший. Напевно, не про все можна буде зараз говорити вслух, але колись ми обов'язково всі про це розкажемо. Тому хочеться подякувати вам за цей рік роботи насправді за те, що ви не зупинялися в продовженні тих реформ і тієї філософії, яку ми спільно разом з вами і з попередніми складами міністерства закладали в ті базові закони, які приймала Верховна Рада. Тому від усього комітету хочу вам подякувати. І, шановні колеги члени комітету, ставлю на голосування проект рішення комітету. Перше. Доповідь про якість вищої освіти в Україні, її відповідність завданням сталого інноваційного розвитку суспільства в 2022 році взяти до відома. Друге. Діяльність Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти в 2022 році визнати задовільною. Хто – за, прошу проголосувати.

ШАРОВ О.І. Сергій Віталійович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми зараз проголосуємо, Олеже Ігоровичу, а потім вам дамо слово.

ППА Н.Р. Піпа – за. Я сьогодні з-під акаунту помічниці.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Хтось утримався? Проти? Ні. Рішення прийнято одногосно. Дякую, колеги.

Олеже Ігоровичу, будь ласка, вам слово.

БУТЕНКО А.П. Дякуємо, колеги! Дякуємо за гарні слова, за підтримку нашої роботи.

ШАРОВ О.І. Дякую, дуже, Сергій Віталійович! Я хотів би звернути увагу на деякі моменти, які можливо насправді потребують невеличкого корегування рішення Комітету.

Перше, це є статистика. Національне агентство бере статистику по тому, як вона подана в ЄДЕБО, а не по тому, як вона є насправді. Це така певна традиція, Національне агентство має, мабуть, право так робити, але насправді кажуть, що міністерство веде цю статистику так як положено. І насправді ми маємо сьогодні не 736 закладів вищої освіти, а 332 заклади вищої освіти.

Ми маємо, насправді кажучи, не 588 закладів фахової передвищої освіти, а 740 закладів фахової передвищої освіти. І наша була пропозиція, вже не знаю, як в доповіді агентства, тут Андрій Петрович, нехай визначається, але хотілось би, щоб в рішенні комітету відображалась та статистика, яка представляється державними органами, зокрема, Міністерством освіти і науки. І, яка, вибачте, відповідає реальній дійсності.

Ви знаєте, де є ця проблема. Проблема в тому, що заклади фахової передвищої освіти з 1 січня 2020 року всі набули статусу закладу фахової передвищої освіти відповідно до закону, але почали переоформлювати цей статус і у зв'язку з COVID, у зв'язку з війною цей процес затягується. Але 700 закладів вищої освіти, в принципі абсолютно цифра не правильна.

Друге. Дуже велике побажання до Національного агентства. У звіті багато таблиць. Як на мене там немає головної таблиці, а саме статистики рішень Національного агентства в розрізі суб'єктів освітньої діяльності, чи закладів вищої освіти, закладів вищої, фахової передвищої освіти, наукових установ. Особливо кажучи, не видно скільки, який заклад подавав справ і як вони були оцінені. Чесно кажучи, як на мене, без цього цей звіт дуже сильно втрачає і важко сказати чому можна було б цього уникнути.

Далі. В самому тексті рішення є така фраза про те, що на сьогодні Національне агентство повною мірою виконує свої функції. Національне агентство робить величезну роботу, ніяким чином не можна її применшувати і в минулому році це було зроблено.

Але, панове, інституційна акредитація, яка передбачена законом, не виконується, з об'єктивних причин, з інших причин. Але як на мене, цього достатньо, щоб все-таки не можна було б писати у певному висновку про те, що агентство повною мірою виконує свої функції, деякі не виконує, нехай з незалежних від нього причин, а можливо і з залежних також.

І це важливий момент, оскільки до нас звертаються вже заклади освіти, в яких виникають проблеми з визнанням їх акредитації в цілому, десь за кордоном їм пишуть, що у вас законом передбачена інституційна акредитація, а ви сертифікат пред'явити не можете, а її просто фактично не має.

І, звичайно, є ще кінцівка проекту рішення, тут я не знаю, тут вже видніше народним депутатам і фахівцям комітету. Але чи зможе хтось оцінити це, як певною мірою втручання в незалежність Національного агентства, те, що комітет своїм рішенням прямо визнає роботу агентства задовільною, чи як не будь інше. В принципі, міністерство всі ці роки від подібних речей точно намагалося дуже обережно підходити, саме для того, щоб на європейському рівні ні в кого не виникло питань щодо незалежності агентства. Дякую дуже.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олеже Ігоровичу. Почнемо напевно з останнього.

Олено Іванівно, а чому секретаріат нам рекомендував поставити другим визнати роботу задовільною?

КОЗІЄВСЬКА О.І. Це передбачено в ... . Мусимо розглядати Звіт Національного агентства і цей Звіт має бути, розглядатися і представлений на Верховній Раді України. І тому попередньо ми мусимо розглядати і рекомендувати Верховній Раді визначити роботу Національного агентства я задовільну або як незадовільну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іван Григорович, будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович, хто створював цей орган? Рішення, закон і створював орган виконавчої влади, виконуючи закон. Контрольні функції у Верховній Раді передбачені Конституцією, контрольні органи здійснюють комітет, який теж конституційний орган. Ми маємо право будь-яку оцінку давати,

утриматися від оцінки, взяти до відома, поставити задачі якісь ще, дати оцінку, це наше право.

Я хочу колезі трішки так внести поправки, що контрольні функції Верховної Ради в Конституції, де Верховна Рада є ключовим органом у формуванні органів, організацій і виконавчої влади. У нас парламентсько-президентська форма управління, тому це в Конституції передбачено. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іван Григорович.

ГРИШИНА Ю.М. Хочу погодитися з Іваном Григоровичем повністю.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юлія Миколаївна. Дякую, шановні колеги.

А тепер по суті всього іншого. Я не думаю, що, на мою особисту думку, я звичайно можу помилятися, колеги, але мені здається, що ці ремарки не впливають на рішення комітету жодним чином. А щодо статистики, оце мене зацікавило насправді.

І в мене питання тоді до міністерства. А чого тоді фактично ситуація відрізняється від того, що є в державній електронній базі з питань освіти? Шановні колеги, а ви не виглядає це дивним, що у нас різна кількість закладів вищої освіти по даним міністерства з кількістю тих, що є в офіційному державному реєстрі. От я вважаю, що це неправильно, на це, напевно, є певні об'єктивні, а, напевно, і не об'єктивні причини.

Тому, шановні колеги, я пропоную це розглянути, якщо ви не заперечуєте, на одному з наступних засідань комітету контрольним питанням, взагалі питання освітньої статистики. Чому у нас виникає ця проблема і чому ми або інші державні органи, які користуються офіційним державним реєстром, змушені користуватися тим, що не відповідає фактичній дійсності? І це велика проблема для всіх нас. Я знаю, що у нас так по всьому, але наша задача з вами, зокрема, це питання вирішувати.

Тому, шановні колеги, я пропоную секретаріату взяти це на контроль і на одному з наступних засідань комітету поставити це контрольним питанням.

Шановні колеги, давайте ще дамо слово пану Бахрушину. Пан Володимир, будь ласка, хотіли прокоментувати.

БАХРУШИН В.Є. Доброго дня! Маленький коментар. У нас є визначення Закону "Про вищу освіту", що таке заклад вищої освіти, і там написано, що це будь-яка установа, яка має ліцензію на освітню діяльність. Тобто, якщо, наприклад, Інститут Національної академії наук має ліцензію на діяльність і має одну освітню програму, то він відповідно до цього закону вже потрапляє до ЄДЕБО як заклад вищої освіти. Але при цьому відповідно і до загальної логіки і за реальним статусом він все ж таки є науковою установою.

Те саме стосується закладів фахової передвищої освіти, деякі з яких теж мають відповідні ліцензії. І тому виникає у нас певна невідповідність між різними статистичними даними. Можливо є сенс провести визначення закладу вищої освіти в законі до тої загальної форми, яка є в Законі "Про освіту", в Законі про фахову передвищу, про середню освіту, де як заклад відповідного типу визначається заклад, в якого ця діяльність є основною. Тобто не просто є ліцензія. А це основна діяльність.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Володимире, дякую.

Це було насправді риторичне питання. Ми знаємо норми закону, і знаємо, чому це відбувається. Ми тільки не дуже розуміємо, чому у нас Міністерство освіти звертає увагу на різницю фактичної кількості з тих чи інших закладів, з їхньою відповідністю цифрам в ЄДЕБО, і не подає зміни необхідні до законодавства, або не врегульовує це на своєму рівні. От для нас оце загадка. Тому це питання риторичне, яке ми хочемо, щоб перевести з риторичного, насправді в фактичну площину. Тому винесемо його на окреме засідання комітету одне з найближчих, підготуємось, поговоримо про це, і знайдемо шляхи як це вирішити, щоб у нас більше не було таких розбіжностей. Тут же питання не в тому, щоб комусь дорікнути, що він щось робить чи не робить. Це питання для того, щоб вирішити це питання на майбутнє. І для того, щоб у нас усіх, і ми, і міністерство, і Національне агентство користувалися одними фактичними фактично перевіреними верифікованими даними. Це буде правильно і для нас і для іноземних партнерів, і для всіх інших. Тому дякую.

Юлія Миколаївна, будь ласка, давайте останню ремарку, якщо не заперечуєте, і перейдемо до наступних питань.

ГРИШИНА Ю.М. Я не заперечую. Я підтримую. Сергій Віталійович, дякую.

Я хочу теж звернути увагу на те, про що я давно вже говорю. Ми про це обговорювали з Андрієм Петровичем Бутенком щодо того, що ми дійсно не маємо реальної статистики від Міністерства освіти. Я хочу нагадати, що Міністерство освіти – це центральний орган виконавчої влади, що займається взагалі, визначає, координує, і так далі, всю державну політику в сфері освіти і науки в країні. І коли ми протягом цих останніх років намагалися порахувати, скільки в нас навчальних закладів, які видають дипломи про вищу освіту, інформації, яку ми можемо отримати через ЄДЕБО, об'єктивної, ми також від вас отримати не можемо. І тут є цілий комплекс проблем, які дійсно потрібно вирішити, щоб цю інформацію мати. Тому що це центральний орган виконавчої влади, який повинен цю інформацію надавати суспільству, і сам мати, щоб координувати свою роботу.

І ще на одну проблему хочу звернути увагу, про яку дещо говорив Андрій Петрович сьогодні: по аспірантах. Зверніть, будь ласка, увагу, Олеже Ігоровичу, з приводу того, яка статистика є в ЄДЕБО щодо кількості аспірантів, які навчаються в Україні. Особливо це питання актуальне під час війни, коли міністерство не знає, ми зверталися, не знає, скільки аспірантів на сьогодні мали можливість вступити на навчання під час війни зверх ліцензованого об'єму. Я вже готую запит на це. Цієї статистики, на жаль, ми не можемо побачити через ЄДЕБО, і це проблема.

Тому це добре, що це питання зараз піднялося, над цим потрібно працювати. Я хочу звернути увагу і Оксена Васильовича на це питання. Так не може бути, і це потрібно доопрацьовувати, тим більше що зараз у нас є тісний зв'язок з Міністерством цифрової трансформації. Це, дійсно, повинно бути обов'язково, щоб кожен українець мав доступ до реальної статистичної інформації, яка знаходиться в межах контролю функцій і повноважень Міністерства освіти і науки. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юлія Миколаївна, дякую, колеги.

Давайте вже завершимо насправді з цим питанням, перейдемо, розглянемо його окремо, присвятимо цьому одне з наступних засідань комітету.

Шановні колеги, я так розумію, рішення комітету нам змінювати не потрібно по першому питанню. Тоді переходимо до другого питання.

Отже, друге питання: про внесення до порівняльної таблиці проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення якості вищої освіти (реєстраційний номер 8095) (повторне друге читання) додаткових пропозицій і поправок народних депутатів України членів комітету. Доповідачем з цього питання є я, шановні колеги.

Отже, як ви всі знаєте, з якоїсь прикрої причини, незалежної від нас, проект Закону 8095 був направлений на повторне друге читання. За цей час нам до нього було подано 11 додаткових правок, одним і тим же народним депутатом з колишньої ОПЗЖ, це не має насправді значення. Частина з них була врахована. Але по суті є рекомендація, робоча група подивилася на всі ці правки. Є рекомендація залишити в тому вигляді, в якому ми його готували до попереднього другого читання, додавши до нього декілька комітетських технічних правок після консультації з Головним юридичним управлінням для того, щоб цей законопроект врахував все ж таки висновки, які були подані до попереднього другого читання Головним юридичним управлінням, які ми тоді врахувати не встигли. Тому, шановні колеги, вам усім було розіслано, у вас усіх є чотири пропозиції комітетських правок, які більшою мірою технічні, але роблять цей закон юридично вивіреною. Якщо у вас немає заперечень, то є пропозиція їх затвердити як комітетські, і вони одразу потраплять до таблиці правок до другого читання. Іване Григоровичу ...

Шановні колеги, немає ні в кого заперечень по чотирьох комітетських правках? Якщо ні, то ставлю на голосування проект рішення комітету, заслухавши інформацію голови комітету проекту закону, інформацію голови комітету взяти до відома відповідно до пункту 4 частини першої статті 15 Закону України про комітети Верховної Ради внести наступні пропозиції до порівняльної таблиці проекту Закону, реєстраційний номер 8095, розглянути і затвердити їх у встановленому порядку. Чотири пропозиції, вам всім розіслані. Контроль за виконанням цього рішення покласти на голову комітету. Хто – за, прошу проголосувати. Секундочку, це ми зависли чи всі зависли? Да, у Верховній Раді інтернет працює так собі. Секундочку. Зараз у нас ще і голосів не вистачить. *(Загальна дискусія)*. Іра, а тепер всіх, будь ласка, назад.

Шановні колеги, ще раз доброго дня, ми повернулись. Я так розумію, що це в нас проблема з інтернетом була. Тепер все нормально, ви чуєте? (*Загальна дискусія*). Шановні колеги, ви нас чуєте зараз? Бо в нас на моменті якраз, коли ми ставили проект рішення на голосування чотири руки в залі тут у нас фізично піднялися, а всі інші якось ... . П'ять, да, вибачте, а всі інші ми ... якось ви замерзли. Колеги, я ще раз повернуся.

Ставлю на голосування, шановні колеги, проект рішення, інформацію голови комітету взяти до відома, чотири правки розглянути і затвердити у встановленому порядку, вони всі чотири у вас є. Контроль за виконанням цього рішення покласти на голову комітету. Хто – за, прошу проголосувати.

Хто – утримався? Проти? Немає. Дякую, колеги. Одноголосно. Рішення прийнято.

Наступний пункт порядку денного, пункт третій, власне, про проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення якості вищої освіти (реєстраційний номер 8095). Тут доповідачем є Юлія Миколаївна Гришина, до речі. Тому, Юлія Миколаївна, будь ласочка, вам слово.

ГРИШИНА Ю.М. Дякую, Сергію Віталійовичу. Колеги, на виконання Постанови Верховної Ради від 21 березня 2023 року про направлення на повторне друге читання проекту Закону України про внесення змін деяких законів України забезпечення якості вищої освіти, ми безпосередньо в комітеті доопрацювали цей законопроект для розгляд у другому читанні.

І я хочу одразу сказати, тому що була велика кількість питань, що сталося в залі Верховної Ради, чому зал відправив цей законопроект на повторне друге читання. Я хочу ще раз сказати, що там немає жодних проблем – це фактично законопроект, який розглядався останнім в той день і тому просто з організаційних певних моментів його було відправлено, нам не вистачило декілька голосів і його було відправлено на повторне читання.

Тому цей закон не потребує повноцінної якоїсь зміни, повноцінного доопрацювання. Не дивлячись на це, ми провели цю роботу і ми отримали в комітеті певну кількість правок, їх дуже небагато, у нас надійшло тільки 12 пропозицій та поправок від народних депутатів України і з них було 4 враховано повністю, 2 редакційно, 1 врахована частково і 7 було відхилено.

І плюс до цієї роботи ми, враховуючи тільки що виступ Сергія Віталійовича, ми додаємо 4 правки від комітету. Тому ось така ситуація і можна, якщо є необхідність, подивитися таблицю правок, коли вона фактично така сама, як була до цього, дещо доопрацьована. Тому фактично хочу запропонувати комітету підтримати ось таку пропозицію і затвердити цю табличку для винесення на повторне друге читання.

А ми з Сергієм Віталійовичем попрацюємо для того, щоб поставити цей законопроект першим в порядку денному, щоб, не дай Боже, не сталося знову такої прикрої ситуації.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юлія Миколаївна, дякую за оперативний розгляд правок, які були подані, дякую за підготовку до комітету. І сподіваюсь, що також ми справді попрацюємо над тим, щоб у залі в нас повторне друге читання пройшло успішно.

Шановні колеги, якщо немає зауважень і пропозицій по цьому питанню, ставлю на голосування проект рішення комітету.

Перше. Затвердити порівняльну таблицю до проект Закону України (реєстраційний номер 8095). Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону (реєстраційний номер 8095) за результатами розгляду прийняти в другому читанні та в цілому. Доповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити голову комітету.

Хто – за, прошу проголосувати. Хто – утримався? Проти? Дякую. Одноголосно. Колеги, рішення прийнято.

Шановні колеги, з вашого дозволу, якщо ви не заперечуєте, дозвольте відпустити пана міністра, я знаю, що у нього зараз зустріч, яка насправді важлива. Подякую від імені комітету, пане Оксен, за те, що ви з нами на комітеті.

Національне агентство, якщо у вас є бажання, залишайтеся, якщо ні, можете... Ви завжди потрібні, ми без якості нікуди.

ЛІСОВИЙ О.В. Сергію Віталійовичу, шановні депутати, шановні члени комітету, колеги, я дуже дякую вам за запрошення. Дякую за те, що так поступово погружаєте мене в контексти і, я сподіваюся, що ми підготуємося по тих зауваженнях, по яких сьогодні ми почули, і будемо далі конструктивно працювати. Дякую дуже.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане міністре.

Ми продовжуємо, шановні колеги. Пункт 4 порядку денного про проведення слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій на тему: "Освітні втрати й освітні розриви на рівні загальної середньої освіти: вимірювання та механізми подолання". Доповідачем є заступник голови комітету Сергій Валерійович Колебошин. Сергій Валерійович, будь ласка.

КОЛЕБОШИН С.В. Доброго дня! Доброго дня і до побачення багатьом! Насправді я багато говорити не буду, оскільки про цю тему ми вже багато говорили. На жаль, тільки говорили і мені дуже прикро, що ми фактично цю роботу розпочинаємо в квітні 2023-го, хоча цю тему ми в комітеті підіймали вже у квітні 2022-го, насправді влітку можна було вже опрацювати. На жаль, для мене з незрозумілих причин тоді Міністерство освіти і науки не підтримало нашу ініціативу розпочати цю роботу. Була важка дискусія на рахунок того, чи взагалі є освітні втрати, чи взагалі є освітні розриви і так далі, щоб взагалі можна використовувати цей термін. Хоча мені здається, що нічого складного в тому, щоби визнати, що проблема існує в тому чи іншому вигляді, в тому чи іншому обсязі. Зрозуміти, як цю проблему прорахувати, порахувати, подивитись і що робити далі немає.

Тому з моєї точки зору це підтверджується не тільки таким відчуттям, а і багатьма дослідженнями. У нас дійсно є освітні втрати, у нас вони були внаслідок COVID, у нас вони збільшились внаслідок війни. У нас є освітні розриви, які були і це дуже добре відображено в звіті після 2019 року. Вони були і до війни, а під час війни з'явилися нові чинники, які впливають на цю освітні розриви. Якщо до цього це було село, місто та соціальний статус, то зараз це і ВПО, і ті хто за кордоном, і тимчасово окуповані, і прифронтова зона і так далі, так далі.

У нас немає систем вимірювання цих освітніх втрат. Ми не розуміємо, чи великі вони, чи маленькі, чи можна ними нехтувати, чи не можна. Єдине, на що ми сподіваємося і чекаємо це результати після 2022, розуміючи, що вони підтвердять наші побоювання, але в якій мірі і як не зрозуміло.

У нас є окремі ініціативи, які працюють з цими освітніми втратами, програми тьютор, в онлайні, офлайні і так далі. Але це не є системним, ми не розуміємо, які фактори працюють, краще, які фактори працюють гірше. У нас є

розуміння, що якщо так буде продовжуватися, то нас буде чекати насправді катастрофа, бо це не просто там втрати, якийсь там параграф не вивчили діти і так далі, це системна абсолютно проблема в масштабах всієї нашої країни. У нас ми не розуміємо, як це робити. Може, нам треба буде змінювати курикулум на якісь освітній. Може, нам треба просто сказати: все нормально, воно само владнається за рік, другий, третій, там неважливо. Нічого цього немає. І якщо з цим не працювати і замовчувати, то нічого цього і не буде, і не буде тоді система середньої освіти, а будуть фрагментарні якісь успішні школи окремо взяті і все.

Тому, друзі, з'явилася така ініціатива, я дуже вдячний всім, хто підтримав ідею цієї ініціативи, провести комітетські слухання, провести їх у кооперації із всіма стейкхолдерами і міністерством, і громадськими організаціями, і представниками окремих закладів. Склад великої робочої групи, яка запропонована, ви бачите, термін, перелік заходів ви бачите. Тому я просто прошу підтримати рішення наше спільне щодо проведення таких слухань, долучитися до роботи і, власне, проголосувати за запропонований проект рішення, який вам всім розісланий. Все. Доповідь закінчив.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Валерійовичу. Шановні колеги, чи є в когось зауваження, додаткові пропозиції? Валерію Вікторовичу, будь ласка.

КОЛЮХ В.В. Доброго дня, шановні колеги! Я думаю, що всі погоджуєтесь, що в нас є і освітні розриви, і освітні втрати, проте об'єктивно є питання, як їх виміряти. Тому що два роки чи навіть три роки звинувачували Міністерство освіти в тому, що воно не звертає на це уваги, не вимірює освітні втрати і тому подібне. Судячи з результатів національного мультимедійного тесту, який здавали минулорічні випускники шкіл, то в нас показники такі високі, що й втрат немає, отримується, розумієте?

То виникає питання, можливо, ми переживемо цю ... пандемію пережили, дай бог, війну закінчимо перемогою, та й освітніх втрат не буде, надолужимо це. Просто я не розумію, чесно кажучи, які критерії вимірювання, це індивідуально оцінити кожного студента, кожного учня в школі це неможливо майже.

КОЛЕБОШИН С.В. Якщо можна, я прокоментую трохи.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Сергій Валерійович.

КОЛЕБОШИН С.В. По-перше, є міжнародно визнаний інструмент вимірювання – це дослідження PISA, в якому Україна в 22-му році взяла участь.

КОЛЮХ В.В. Математику досліджували.

КОЛЕБОШИН С.В. Ні-ні, Валерій Вікторович, там математичні, там читання і там природничі компетенції.

По-друге, у нас є уповноважений державою орган на освітнє вимірювання – Український центр оцінювання якості освіти, який отримав нову очільницю. І це питання теж можна їм ставити, є інструментарії, є механіки. Якби до мене, наприклад, як до директора школи, коли я працював, прийшли з цим запитанням, я думаю, що я би знайшов в той чи інший спосіб якісь методики для того, щоб принаймні в своїй школі зрозуміти, чи маємо ми і на якому рівні ми цей рівень маємо, якби було таке бажання.

Зрозуміло, що багато закладів і окремих вчителів, навіть дітей, батьків: а) або не усвідомлюють те, що ці освітні втрати є, бо дитина приходить до школи, отримує якісь оцінки, все одно в класі є ті, хто отримують дванадцять балів, вісім, сім, п'ять, так як це було і десять років тому. Школі іноді, часто складно сказати так, у нас діти освітні втрати мають, оскільки тоді будуть питання від батьків, що ж ви за така школа, яка не може нормально вчити, що вам таке заважає? Тобто це проблема в тому числі і соціальна. І, не маючи діагнозу, точного діагнозу, не маючи цього виміру, дійсно, складно з цим далі працювати. А може таке статися, що ми всі зрозуміємо, після того, як виміряємо, що так, дійсно, вони є, але нічого такого катастрофічно страшного немає, почекаємо після перемоги, воно саме, так система відрелаксує ... *(Не чути)*. Я не виключаю цього, хоча в переліку ймовірності я би ставив це на одне з останніх місць. Але я не виключаю такої ймовірності. Так чи інакше якийсь майданчик для дискусії з цього приводу і прийняття тих чи інших рішень потрібний. Краще ніж комітет, я думаю, що ... який в собі все це може поєднати, я думаю, що нічого ми не зробимо, але комітет сам по собі не спроможний цю проблему вирішити, тому обрали механізм саме комітетських слухань.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я насправді хочу до цього додати, що, Валерій Вікторович, справді, да, немає інструментів вимірювання. Це якраз та проблема, яку ми хочемо підняти, і нам треба ці інструменти вимірювання. І нам, можливо, треба окремо проговорити, в принципі, щодо освітньої аналітики, щодо освітніх вимірювань, щодо інструментарію. Інструментарії вже ж давно відомі. OECD, наприклад, дало окремі свої рекомендації по освітніх вимірюваннях і наш Український центр оцінювання якості освіти, наскільки мені відомо, я пам'ятаю, розробляв подібні інструменти для України ще після того, як ми в 18-му році пройшли PISA, якщо я не помиляюся, Сергій Валерійович мене поправить, раптом я щось ... .

КОЛЕБОШИН С.В. Так, це був такий трикутник досліджень, це було в 18-му році.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Валерійович. Дякую, колеги.

Це якраз і питання, одне з питань, які ми хочемо підняти, тому що якщо ми не будемо про це говорити, воно і далі не буде рухатися. Тут не все залежить від Міністерства освіти, це залежить і від інших державних установ і центральних органів виконавчої влади, і від нас зокрема. Тому це насправді важливо.

Шановні колеги, чи є ще в когось доповнення, зауваження? Якщо ні, то ставлю на голосування проект рішення, який вам всім розісланий, затвердити і концепцію, і провести слухання, і запланувати їх на 11 травня.

Хто – за, прошу проголосувати.

Бачу. Бачу, Юлія Миколаївна. Наталія Романівна.

ППА Н.Р. Піпа – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Проти? Немає. Одноголосно. Рішення прийнято.

Шановні колеги, переходимо до наступного питання. Пункт 5 порядку денного – про внесення змін до Рішення Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій до протоколу № 90 від 15 грудня 2021 року та визначення складу претендентів на отримання іменних стипендій Верховної Ради України для молодих учених - докторів наук за 2023 рік.

Доповідачем є Валерій Вікторович Колюх – голова підкомітету. Валерій Вікторович, будь ласка.

КОЛЮХ В.В. Шановні колеги, чесно кажучи, вже від цих стипендій і премій нічого в мене. Кожен раз ми вносимо якісь протокольні зміни. Разом з тим ми повинні досить влучно реагувати на виклики сьогодення, тому хочемо ми цього, не хочемо, а змінити рішення протокольні варто. Дивіться, треба внести зміни до протоколу № 90 від 15 грудня 21-го року про визначення складу претендентів на отримання іменних стипендій Верховної Ради України для молодих вчених докторів наук на 23-й рік, і тут три суттєві такі зауваження і три зміни до протоколу.

Перше. Це внести зміни до інструкції з оформлення і подання документів на присудження премій та стипендій в контексті того, щоб ми на рівні інструкції закріпили, що ми не приймаємо до розгляду наукові публікації і не враховуємо їх при конкурсному відборі, які опубліковані у виданнях держави, визнаною Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом з моменту такого визнання. Тобто це зміни до інструкції щодо процедури прийняття робіт на конкурс на іменні стипендії і на премії.

Друге. Треба оновити персональний склад об'єднаної конкурсної комісії з присудження Премії Верховної Ради України, оскільки до складу цієї комісії входили, входять станом на сьогодні два члени комісії, які є кандидатами на присудження премії. Тобто тут наявний конфлікт-інтересів, їх треба вивести зі складу конкурсної комісії. Один конкурсант, вірніше один член комісії відмовився, попросив, щоб його виключили. А Шкуратов втратив посаду в зв'язку з відставкою, тому ясно, що його треба також вивести з складу комісії і відповідно ввести нових членів конкурсної комісії, що це за люди, у вас є у протоколі в проекті рішення.

І останнє. Це треба до конкурсу допустити конкурсну роботу науковця Чернюка доктора медичних наук, оскільки він, скажімо так, виправив процедурні моменти участі в конкурсі, а зняти з подальшого розгляду роботу доктора економічних наук Суски, оскільки ця робота не відповідає процедурі подання. Вона подана напряму на комітет без подання Міністерства освіти та науки, тому її рекомендовано прийняти участь в наступному конкурсі, якщо вона виконає

процедурні умови подання роботи. Оце і все, панове, що я хочу запропонувати. Тобто три зміни, три позиції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, дякую, Валерій Вікторович.

Колеги, чи є необхідність обговорювати?

Якщо ні, то ставлю на голосування проект рішення по цьому питанню, який у вас всіх є, з тим, що сказав Валерій Вікторович.

Хто – за, прошу проголосувати.

ППА Н.Р. Піпа – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бачу. Хто утримався? Проти? Немає. Одноголосно. Рішення прийнято. Колеги, я вам за це дякую.

Переходимо до наступного питання, при чому наступним я пропоную поставити зараз сьоме – "Різне", і поясню чому потім. Колеги, я сподіваюсь, "Різного " у вас немає ні в кого? Ні.

Тоді, шановні колеги, перед тим як перейти до шостого питання, я попрошу виключити запис. Вже, дякую, зробили. Відключити всіх, хто не є народними депутатами, від трансляції, і покинути зал всім, хто не є народними депутатами або членами секретаріату.

Шановні колеги, через те, що ми залишилися в нашому маленькому родинному колі, переходимо до наступного пункту порядку денного – пункт шостий про проведення слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій на тему: "Відновлення освіти на деокупованих територіях".

Шановні колеги, це будуть закриті комітетські слухання, тому все, що ми говоримо про ці комітетські слухання, всі матеріали, які будуть готуватися до цих комітетських слухань і все, що буде відбуватись на самих комітетських слуханнях, є закритою інформацією, власне, про що я вам зараз і кажу.

(Далі аудіозапис відсутній).